

af ham foreslaaede kirkelige Fonds' Indtægter og Udgifter. Man maa jo nødvendigvis, saaledes som jeg tænker mig Ordningen, men overhovedet maa man vel have en saadan Balance for at kunne se, hvor langt man kan række sig, og hvilket Maal man kan naa i Henseende til de Udgifter, som hvad enten de nu indstattes paa den ene eller den anden Maade, forbeholdes de kirkelige Fonds eller gaa ind i Statskassen, som Forslagsstillerne have tænkt sig. Vi maa se, hvorledes de Udgifter, som paaregnes, kunne afholdes af de Indtægter, som tilfaldte Fondet. Men der er jo indtraadt en meget betydelig Forstel. Naar man ser hen til den Maade, hvorpaa hin Regeringens i 1875—76 opstillede Balance er opgjort, saa er det sket med en Kapitelstatist, en Berægnings af Sædpriser, som ganske vist ikke svarer til de nuværende. Det er beregnet paa Grundlag af en Nærrække dels fra 1864—68, 5 Aar, dels fra 1865—74, 10 Aar. Men uagtet jeg ikke er saa særdeles inde i disse Forhold, paatrænger det sig dog enhver, at der er regnet med Tal, som vi ikke paa den Maade kunne regne med, naar vi skulle lægge en senere Periodes Kornpriser til Grund. F. Eks. stod jo, hvad der slog mig, Svæden beregnet med 18, 19 eller over 19 Kr. pr. Td., og det kunne vi dog ikke gaa ud fra ved Opgørelsen af Balancen nu. Men det at finde den rette Balance, eller finde Forholdet mellem de Indtægter, hvoraf disse Lønninger osv. skulle afholdes, og Udgifterne, lader sig jo ikke gøre i en Fart, fordi det maa blive en Gentagelse med ny Faktorer af det Arbejde, der den Gang laa forud for og jo krævede en Burdering for hvert enkelt Præstefald, hvad der jo nødvendigvis maatte tage lang Tid. Dette kan jeg selvfølgelig ikke improvisere saaledes i en Fart, og den hele Basis altsaa for min Medvirkning til positivt Bidrag har jeg ikke endnu. Det er altsaa noget, jeg i ethvert Tilfælde maa sige, at selv uagtet jeg kan erende, at Sagen fortjener Regeringens Overvejelse, og at jeg eventuelt, naar der er rimelig Udsigt til at føre denne Sag igennem, saaledes at den efter min Overbevisning kan blive til Kirkens, Geistlighedens og Menighedernes Gavn, vil bidrage dertil, maa jeg dog i ethvert Tilfælde have Tid dertil, fordi de forskellige Forudsætninger, som betinge den, ikke foreligge for mig. Men det, jeg dernæst kan tænke mig at yde min Medvirkning til, vil i væsentlige Punkter — jeg vender tilbage dertil — komme til at afvige fra, hvad dette Lovforslag indeholder. Uagtet jeg ikke kan gennemgaa det i alle Enkeltheder eller give en meget udførlig Fremstilling af, hvorledes jeg eventuelt vilde

tænke mig et Lovforslag ordnet, vil jeg dog kun fortælle paapege de Hovedtræk, de Hovedpunkter, hvori jeg mener, at et Forslag maatte komme til at afvige fra dette, naar man vil være i Konsens med, hvad Regeringen tidligere har foreslaaet, være i Overensstemmelse med, hvad det andet Ting har vedtaget og fremfør alt foreslaa noget, som jeg kan erende stemmer med Kirkens Interesser og ikke mindre Statens. Det, som jeg vil paapege i denne Henseende, er dette, at der gennem Regeringens Forslag, saaledes som de tidligere have foreligget — og de have været meget forskellige, de have været to Arter — er gaaet to Bestræbelser. Den ene Bestræbelse var den, at komme til en Lønningsmaade for Geistlighedens, der fra at være stedlig blev i større eller mindre Omfang central, en Bestræbelse efter, at der i Stedet for de paa Stedet oppebaarne Indtægter, og da væsentlig Tienden, og som Følge deraf Oppebørslen i Korn, skulde i større eller mindre Omfang træde en Lønning fra en Centralfond og mulig tillige — i denne Henseende afveg de forskellige Forslag fra hinanden — saaledes, at denne Lønning fra Centralfonden skete ikke i Korn, men i Penge. Det var det ene Formaal for de tidligere Regeringsforslag. Men det andet Formaal var dette, at Kirken som Helhed ikke ved denne Reform skulde lide nogen Afgang i de Indtægter, som nu af Staten anvendes til Geistlighedens Lønning eller til kirkelige Formaal. Hvad nu det første Punkt angaar, maa jeg i Overensstemmelse med, hvad jeg allerede har berørt, sige, at der fremdeles, om der end ikke er saa stærk Grund dertil som tidligere, dog er Grund til at virke i Retning af en saadan Ordning, at de geistlige saa deres Lønning væsentlig fra en Centralfond og ikke væsentlig som stedlig. Den store Forandring, som i Modsætning til de tidligere Regeringsforslag skete, da daværende Kultusminister Fischer fremsatte sit Forslag, var jo, at medens han ogsaa fuldt gif ind paa denne Betragtning, vilde han, at Tiendens fremtidig skulde gaa til det kirkelige Fond, saaledes som han dannede det, medens de andre Forslag gif ud paa at bevare Tienden som stedlig Indtægt for de paagældende Aald. Jeg skønner ikke — med alt Forbehold udtaler jeg det — at der er nogen Nødvendighed for igen at gaa bort fra den Forandring, som den Gang skete, eller at vende tilbage til de tidligere mere modificerede Forslag fra Regeringens Side. Men Betingelsen derfor var jo i den daværende Kultusministers Forslag, at det Pengebeløb, som i Stedet for blev tillagt, var et saadant,